

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel +372 681 4650 fax +372 667 8399 E-mail eki@ki.ee

Alkoholi siseturumaht Eestis

2003. aasta I kvartalis

Tallinn
Juuni 2003

Vastutav täitja: Kiira Martens

Eesti Konjunkturiinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 646 6438

e-mail: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Tootmine	4
Väliskaubandus	6
Hinnad siseturul	13
Kokkuvõte.....	15

ALKOHOLI SISETURUMAHT EESTIS 2003. AASTA I KVARTALIS

TOOTMINE

2003. aasta I kvartalis toodeti ESA andmetel 3,92 mln liitrit viina, likööri-tooteid ja muid kangeid alkohoolseid jooke, 1,28 mln liitrit rektifitseeritud etanooli (piiritust), 0,47 mln liitrit puuvilja-marjaveine, 0,71 mln liitrit segatud lahjasid alkohoolseid jooke, 0,76 mln liitrit siidrit ja 18,6 mln liitrit õlut. Eelmise aasta I kvartaliga võrreldes oli enamike alkohoolsete jookide tootmine sel aastal suurem, erandiks olid vaid õlu, konjak ja viski. Kangete alkohoolsete jookide, puuvilja- ja marjaveinide ning lahjade segatud alkohoolsete jookide tootmine suurenes ligi 1/3 võrra. Oluliselt rohkem suurenes rektifitseeritud etanooli (94%) ja siidrite (69%) tootmine. Õlle toodangu maht oli I kvartalis võrreldes aastatagusega 2,6% väiksem.

Tabel 1

Alkohoolsete jookide tootmine Eestis I kvartalis 2001-2003*
(ESA andmetel, mln liitrites)

	2001	2002	2003	Muutus +,-	
				2003/2002, mln l	2003/2002 %
Rektifitseeritud etanool	...	0,66	1,28	0,62	93,9
Kanged alkohoolsed joogid	2,09	3,0	3,92	0,92	30,7
Puuvilja- ja marjaveinid	0,51	0,36	0,47	0,11	30,5
Õlu	18,7	19,1	18,6	-0,5	-2,6
Lahjad segatud alkohoolsed joogid	...	0,54	0,71	0,17	31,5
Siider	...	0,45	0,76	0,31	68,9

*2001.a – ESA lõplikud andmed; 2002.a ja 2003.a – ESA kiirstatistika andmed (laiendatud väiksemale valimile)

Kangete alkohoolsete jookide tootmine suurenes 2003. aasta I kvartalis ESA andmetel 30,7% võrreldes 2002. aasta sama perioodiga. Toodangu mahu kasv oli tingitud nii sise- kui välisturu suuremast nõudlusest, kuid välisturu nõudlus kasvas oluliselt kiiremini. Ettevõtete andmetel toodeti maitsestatud viina 52% ja maitsestatud viina 18% rohkem võrreldes möödunud aasta I kvartaliga, kusjuures maitsestatud viina müük siseturule kasvas kiiremini (26%) kui maitsestatud viina müük (13%). Varasemast rohkem toodeti likööri (+33%) ja džinni (+9%), samas vähenes konjaki (-22%) ja viski (-37%) tootmine. Väikestes kogustes toodeti ka rummi, kuid see ei mõjutanud oluliselt tootmise ning müügi struktuuri.

2003. aasta I kvartalis ei toimunud alkoholitoodangu struktuuris erilisi muutusi võrreldes 2002. aasta I kvartaliga. Kangete alkohoolsete jookide toodangus oli suurima osakaaluga viin (86%), likööride osakaal oli 9%, konjak, džinn ja viski moodustasid ligi 2% ning muud kanged alkohoolsed joogid 3%.

Alkoholitootjate andmetel suurenesid I kvartalis siseturule müüdava viina kogused ning siseturumüük moodustas 63% Eestis toodetud viinast. Vähenes konjaki (-29%), viski (-26%) ja džinni (-20%) müük siseturule. Siseturul müüdi 60% Eestis toodetud konjakist, 54% viskist, 45% likööridest ning valdav osa (94%) džinnist.

Eesti suuremad kange alkoholi tootjad on AS Liviko, AS Ofelia, AS Onistar, AS Liiwi Heliis ja AS Remedia. 2003. aasta I kvartalis oli teistest edukam AS Liviko, kelle toodangu maht oli

55% suurem kui 2002. aasta I kvartalis. Toodangu mahu kasvult teiseks ettevõtteks oli AS Onistar (38%) ning kolmandaks AS Ofelia (25%).

Rektifitseeritud etanooli (piirituse) toodangu maht suurenes 2003. aasta I kvartalis ESA andmetel 94%, võrreldes eelmise aasta I kvartaliga. Piirituse tootmise kiiret kasvu võib seostada suurema nõudlusega nii sise- kui välisturul ning pärast renoveerimist Moe Piiritustehase taas täisvõimsusel käikulaskmisega.

Õlut toodeti 2003. aasta I kvartalis ESA andmetel 2,6% vähem kui 2002. aasta I kvartalis. Õlle tootmine vähenes nii sise- kui välisturu väiksema nõudluse tagajärjel. Nõudluse langust kodumaisel turul mõjutasid ebasoodne ilmastik ning siidrite populaarsuse kasv. Lahjade (kangusega alla 6%) ja kangete (kangusega üle 6%) õlled osakaalud toodangus oluliselt ei muutunud. Lahjad õlled moodustasid 66% ja kanged 34% õlle kogutootmisest. Õlle müük siseturule vähenes I kvartalis 1% võrreldes eelneva aasta sama perioodiga ning siseturul realiseeriti 96% kodumaisest õlletoodangust.

Suuremad õlletootjad Eestis on AS Saku Õlletehas ja AS Tartu Õlletehas ning nende osakaal õlle kogutootmisest vähenes 4%-punkti võrra võrreldes möödunud aasta I kvartaliga (2003.a I kv 77%; 2002.a I kv 81%). Õlletootjate liidriks oli jätkuvalt AS Saku Õlletehas, kelle toodangu maht oli I kvartalis 9% suurem kui 2002. aasta samal ajal ning moodustas üle poole õlle kogutootmisest Eestis. AS Tartu Õlletehase toodangu maht oli samu perioode võrreldes 7% väiksem, moodustades 1/3 Eesti õlletoodangust. Ettevõtete osakaalud õlle kogutootmisest muutusid mõnevõrra võrreldes eelmise aasta I kvartaliga - kasvas AS Saku Õlletehase (2003.a I kv 62%; 2002.a I kv 59%) ning vähenes AS Tartu Õlletehase osatähtsus (2003.a I kv 38%; 2002.a I kv 41%). Väiksematest tootjatest suurenes osakaal kogutootmisest AS Saaremaa Õlletehasel, kes alustas peale renoveerimist tootmist 2001. aasta lõpul ning kelle I kvartali toodangu maht oli 44% ja müük siseturule 57% suurem kui aasta tagasi.

Lahjade segatud alkoholsete jookide tootmine suurenes ESA andmetel 2003. aasta I kvartalis 31,5% võrreldes eelneva aasta I kvartaliga. Lahjade alkoholsete jookide toodangu mahu kasv oli tingitud nii sise- kui välisturu suuremast nõudlusest. Eesti suurimaks lahjade segatud alkoholsete jookide tootjaks oli AS Tartu Õlletehas, kelle toodang kasvas 2003. aastal 40%, moodustades 83% selle tootegrupi üldisest tootmisest. Kui eelmisel aastal oli suuruselt teiseks lahjade segatud alkoholsete jookide tootjaks AS Õsel Foods, siis jooksva aastal vähenes tema toodangu maht 80%, moodustades vaid 2% nende jookide kogutootmisest eelmise aasta 17% asemel. AS Õsel Foods turuosa on endale võtnud AS Saku Õlletehas, kes eelmise aasta I kvartalis neid jooke ei tootnud, kuid kelle osatähtsus suurenes tänavu 14%-ni. Valdav osa lahjadest alkoholsetest jookidest müüdi endiselt siseturule. Kuid siseturu osakaal kogumüügis vähenes mõõdukalt (92%-lt 2002.a I kv kuni 89%-ni 2003.a I kv), ehkki siseturule müüdid kogused olid suuremad kui aasta tagasi.

Siidreid toodeti 2003. aasta I kvartalis ESA andmetel 68,9% rohkem kui 2002. aasta samal perioodil. Tootmismahu kasvu poolest on see alkoholsete jookide grupp teisel kohal. Mullu oli suurimaks siidrite tootjaks AS Tartu Õlletehas, kuid jooksva aasta I kvartalis jagunes siidrite tootmine kolme tootja vahel enam-vähem võrdselt. AS Saku Õlletehase osatähtsus tõusis 10%-punkti võrra 34%-ni, AS Õsel Foods toodangu osatähtsus kasvas aastaga 8%-lt kuni 33%-ni ning AS Tartu Õlletehase osatähtsus langes 63%-lt kuni 29%-ni. Kui 2002. aasta I kvartalis müüdi ligi 3/4 siidrite kogutoodangust siseturule ja 1/4 välisturule, siis jooksva aasta I kvartalis on proportsioonid nihkunud väliskaubanduse kasuks. Siseturule müüdi 68% siidrite toodangust ja välisturule 32%.

Puuvilja- ja marjaveinide tootmine suurenes ESA andmetel 2003. aasta I kvartalis 30,5% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes ulatudes 0,47 mln liitrini. Eesti veinitootjad jagunevad kahte gruppi veinitootmise tehnoloogia alusel. Ettevõtted, kes kuuluvad Eesti Veinitootjate Liitu, valmistavad veine peamiselt traditsioonilisel kääritamismeetodil ning teised kolm ettevõtet kiirtehnoloogia baasil. Eesti suuremad veinitootjad on AS Võhu Vein, AS Linda Nektar, AS Põltsamaa Felix, AS Valtu Vein, AS Karne ja AS Tarco Vein.

VÄLISKAUBANDUS

Alkohoolsete jookide väliskaubanduskäive 2003. aasta I kvartalis oli suurem kui eelmise aasta samal perioodil, kusjuures eksport kasvas oluliselt kiiremini kui import. Vaatamata ekspordi kiirele kasvule, oli väliskaubanduskäive jätkuvalt negatiivne, kusjuures I kvartalis ületas import ekspordi 51,7 mln krooniga (2002. aastal 95,6 mln krooni). Eestist eksporditakse valdavalt odavamaid jooke (viin, liköör) ja imporditakse kallemaid (konjak-brändi, viski).

Alkohoolsete jookide **eksport rahalises väärtuses** oli I kvartalis 58% suurem kui aasta tagasi, ulatudes 76 mln kroonini (tabel 2). Alkohoolsetest jookidest eksporditi enam kangusega alla 80% alkohoolseid jooke ning nende ekspordi rahaline väärtus kasvas 76%-ni alkohoolsete jookide ekspordisummast (2002. aasta I kv 56%). Teistest kiiremini (7,7 korda) kasvas kangusega üle 80% etüülalkoholi ehk piirituse eksport, ulatudes 6,2 mln kroonini (2002. aasta I kv 0,7 mln krooni). Õlle eksport vähenes 9%, moodustades ekspordi struktuuris vaid 13%, kusjuures mullu samal ajal moodustas õlu 37% alkohoolsete jookide rahalisest ekspordist. ESA andmetel vähenes oluliselt viinamarjaveini eksport rahalises väärtuses, samas koguseliselt see suurenes. Põhjuseks on ühe tootjafirma poolt aegunud Ungari viinamarjaveini väljavedu (re-eksport) suurtes kogustes, kuid väga madala hinnaga. Enamus sellest müüdi Lätti.

Koguseline alkohoolsete jookide eksport oli 2003. aasta I kvartalis 25% suurem kui aasta tagasi. Kasv toimus kõikides alkohoolsete jookide gruppides, välja arvatud õlu, mille eksport vähenes 11%. Teistest rohkem suurenes piirituse müük välisturule, mis kasvas 6,2 korda. Kangete alla 80% alkohoolsete ja muude kääritatud jookide müük välisturule kasvas enam-vähem võrdselt (vastavalt 88% ja 84%). Alkohoolsete jookide peamiseks eksporditurgudeks olid jätkuvalt Balti riigid. Läti ja Leedu turgudele müüdi 93% õlle, 96% piirituse ja 99% muude kääritatud jookide ekspordikogustest (tabel 5). Valdav osa (96%) piiritust eksporditi Lätti ning ülejäänud 4% Soome. Muudest kääritatud jookidest eksporditi siidrit (201tuh l) ning erinevalt eelmisest aastast ka puuvilja- ja marjaveine (19 tuh l). Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga, suurenes kangete (kuni 80%) alkohoolsete jookide ekspordimaht USA-sse, moodustades 33% selle grupi ekspordikogusest (2002.a I kv 5%), Läti osatähtsus vähenes 32%-ni (2002.a I kv 54%) ning Leedu osatähtsus jäi samaks (27%). Kangete (alla 80%) alkohoolsete jookide ekspordis suurenes viina osatähtsus 79%-ni (2002. I kv 64%), kuid likööri osatähtsus vähenes (2003.a I kv 10%; 2002.a I kv 19%). Enamus eksporditavast viinast (42%) läks USA turule, 28% müüdi Leetu ja 27% Lätti. Tublisti on suurenenud AS Onistari toodetud Türi viina eksport USA turule. Ekspordi mahu kasvu on põhjustanud kõrge kvaliteet ja uudne maitse. Likööride olulisemateks eksporditurgudeks olid Soome (42%), Leedu (24%) ja Läti (19%).

Tabel 2

Alkohoolsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning
ekspordi- ja impordihinnad I kvartalis 2001-2003

	Hind, kr/l			Summa, tuh kr			
	2001	2002	2003	2001	2002	2003	2003/02 +/- %
EKSPORT							
Õlu	4.04	4.00	4.09	13336,6	11060,7	10055,5	-9,1
Viinamarjavein	58.43	45.84	8.66	13,1	224,4	197,8	-11,9
Vermut	x	x	x	0,0	0,0	0,0	x
Muud kääritatud joogid	12.92	9.42	8.31	894,4	1124,9	1825,1	62,2
Etüülalkohol kangusega >80%	6.33	9.21	11.12	639,4	716,1	6251,7	773,0
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	21.82	22.71	42.65	11831,4	16404,1	57786,0	252,0
EKSPORT KOKKU	x	x	x	26714,9	29530,2	76116,1	157,8
IMPORT							
Õlu	9.20	9.28	7.67	10080,8	12092,3	14839,6	22,7
Viinamarjavein	28.75	31.28	29.70	35784,9	44095,1	41290,7	-6,3
Vermut	27.75	20.95	31.03	2265,6	2900,9	1982,6	-31,7
Muud kääritatud joogid	11.47	12.34	12.92	17108,4	17191,4	13079,7	-23,9
Etüülalkohol kangusega >80%	9.13	9.63	9.16	5462,1	7724,9	12969,7	67,9
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	54.54	52.56	48.53	41599,0	41182,3	43636,9	6,0
IMPORT KOKKU	x	x	x	112300,8	125186,9	127799,2	2,1

Tabel 3

Alkohoolsete jookide koguseline põhieksport ja -import I kvartalis 2001-2003
(1000 liitrit, ESA andmed)

	2001	2002	2003	2003/2002, %
EKSPORT				
Õlu	3304,2	2767,3	2460,9	-11,0
Viinamarjavein	0,2	4,9	22,8	365,3
Vermut	0	0	0	0
Muud kääritatud joogid	69,2	119,4	219,6	83,9
Etüülalkohol kangusega üle 80%	101,0	77,8	562,0	622,4
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	542,1	722,3	1354,9	87,6
IMPORT				
Õlu	1095,4	1302,6	1934,0	48,5
Viinamarjavein	1244,6	1409,5	1390,2	-1,4
Vermut	81,6	138,5	63,9	-53,8
Muud kääritatud joogid	1492,3	1393,1	1012,3	-27,3
Etüülalkohol kangusega üle 80%	598,4	802,6	1415,8	76,4
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	762,7	783,5	899,1	14,8

Tabel 4

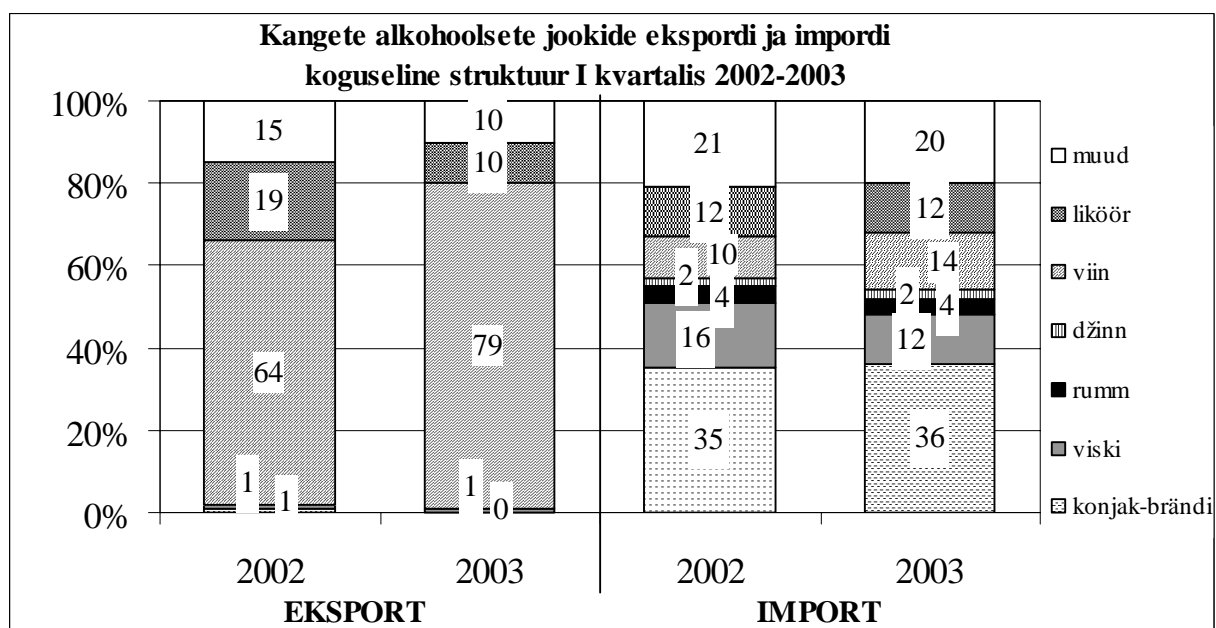
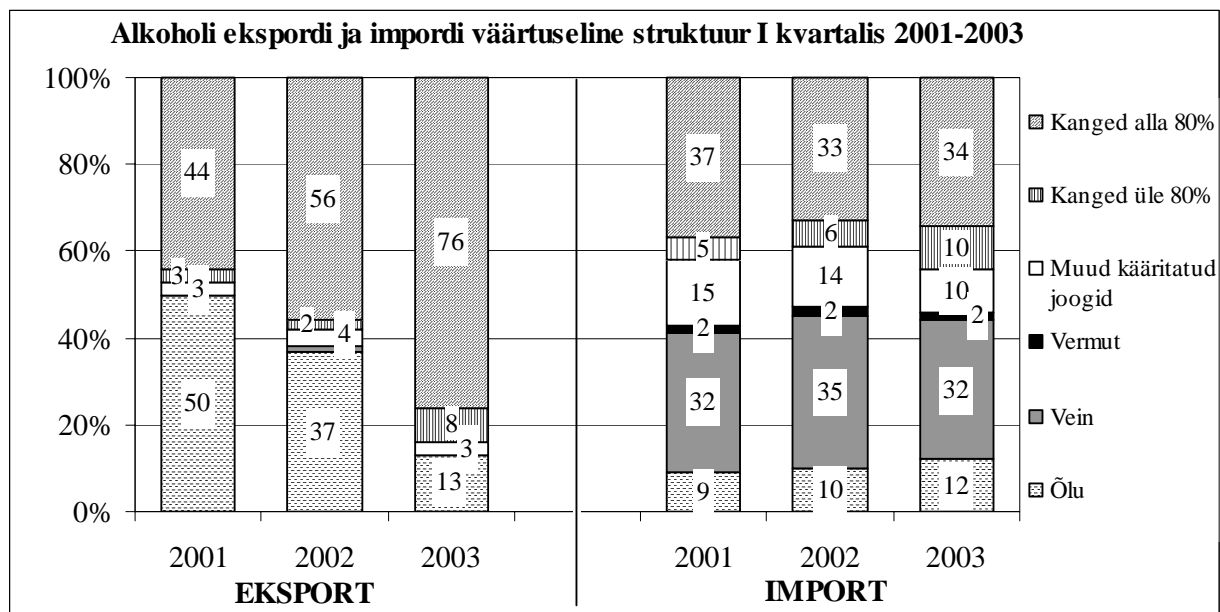
Kangete alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja -import I kvartalis 2002-2003
(1000 liitrit, toodetele märgitud alkoholisisaldusega, ESA andmed)

	2002	Struktuur 2002, %	2003	Struktuur 2003, %
EKSPORT				
Kokku kanged alkoholised joogid kangusega alla 80%	722,3	100	1354,9	100
sh konjak ja brändi	3,8	1	4,5	0
viski	9,4	1	8,6	1
rumm	0	0	0	0
džinn	1,2	0	0,8	0
viin	459,9	64	1064,8	79
liköör	139,7	19	136,7	10
muud	108,4	15	139,2	10
IMPORT				
Kokku kanged alkoholised joogid kangusega alla 80%	783,5	100	899,1	100
sh konjak ja brändi	276,4	35	318,0	36
viski	124,3	16	106,6	12
rumm	30,4	4	36,8	4
džinn	16,9	2	17,2	2
viin	77,0	10	128,0	14
liköör	95,9	11	109,4	12
muud	162,4	21	182,9	20

Tabel 5

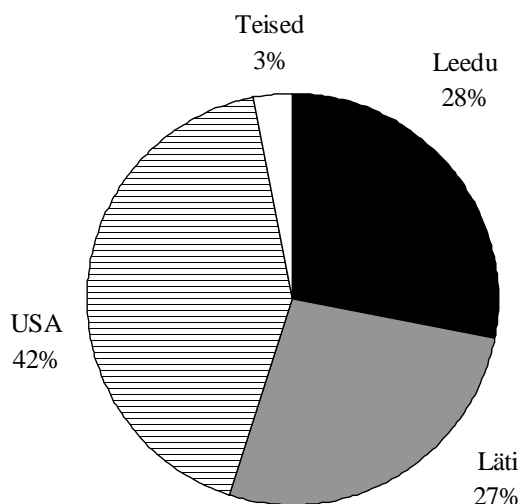
Alkoholsete jookide ekspordi struktuur riigiti 2003. aasta I kvartalis, %

Õlu	Etüülalkohol kangusega üle 80%	Kanged alkoholised joogid kangusega kuni 80%	Muud kääritatud joogid
2002-2767 tuh l	2002-78 tuh l	2002-722 tuh l	2002-119 tuh l
2003-2461 tuh l	2003-562 tuh l	2003-1355 tuh l	2003-220 tuh l
Läti 62	Läti 96	USA 33	Leedu 83
Leedu 31	Soome 4	Läti 32	Läti 16
Soome 5		Leedu 27	Teised 1
Teised 2		Soome 5	
		Teised 3	

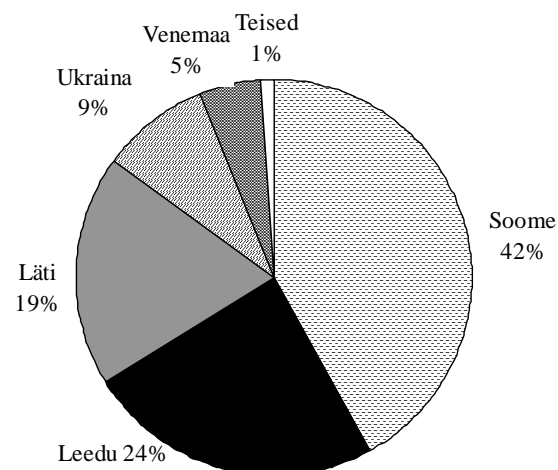

Viina, likööri ja muude piiritusjookide ekspordiriigid 2003. aasta I kvartalis

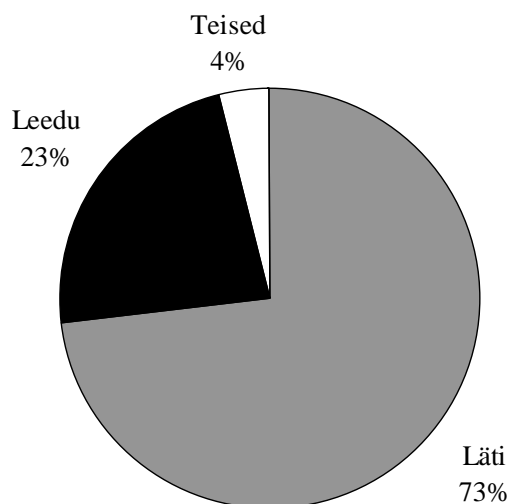
viin 1065 tuh l

liköör 137 tuh l

muud piiritusjookid 139 tuh l

ESA väliskaubanduse andmetel kasvas 2003. aasta I kvartalis alkoholsete jookide **import rahalises väärtuses** 2% ja ulatus 128 mln kroonini (tabel 2). Võrreldes 2002. aasta I kvartaliga suurenes üle 80% kangusega alkoholsete jookide import 68%, õlle import 23% ja kangete (kuni 80%) alkoholsete jookide import 6%. Teistes alkoholsete jookide gruppides rahaline import vähenes. Vermuti import kahanes 32%, muude kääritatud jookide import 24% ja viinamarjaveinide import 6%. Nii nagu eelneval aastal moodustasid ka jooksva aasta I

kvartalis 1/3 impordist viinamarjaveinid, 1/3 kanged (kuni 80%) alkohoolsed joogid ja 1/3 teised alkohoolsed joogid.

ESA andmetel kasvas jooksva aasta I kvartalis ka alkohoolsete jookide koguseline import. Alkohoolsete jookide koguseline maht suurenes samades gruppides, mis rahalises väärtuses. Teistest rohkem suurenes piirituse import (76%), õlle import kasvas 49% ja kangete (kuni 80%) alkohoolsete jookide import suurenes 15%. Rohkem kui poole võrra (54%) vähenes vermuti impordikogus, kääritatud jooke osteti sisse 27% ja viinamarjaveini 1,4% väiksemas koguses kui mullu samal perioodil. Kääritatud jookidest imporditi siidreid 77 tuh l ja puuviljamarjaveine 370 tuh l.

Kuigi tänava vähenes Soome osakaal mitmete alkohoolsete jookide impordis, jäi ta ikkagi oluliseks alkohoolsete jookide Eestisse importijaks. Õlle impordis oli Soome küll esikohal, kuid tema osakaal vähenes oluliselt (2003.a I kv 37%; 2002.a I kv 62%). Seevastu suurenes Ukraina osatähtsus õlle impordis 31%-ni (2002.a 8%).

Suurem osa importpiiritusest tuli samuti Soomest, kuid ka siin on tema osatähtsus väiksem kui aasta tagasi (2003.a I kv 64%; 2002.a I kv 90%). Samas suurenes USA osakaal 1%-lt 2002. aastal kuni 10%-ni 2003. aastal.

Soomest imporditi rohkem kui pooled (52%) muudest kääritatud jookidest (2002.a 49%), Hispaania osatähtsus suurenes (2003.a I kv 9%; 2002.a I kv 5%) ning Bulgaarial vähenes (2003.a I kv 10%; 2002.a I kv 18%).

Tabel 6

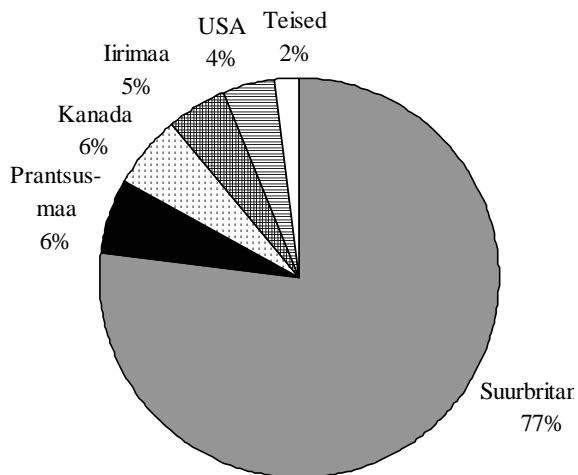
Alkohoolsete jookide koguselise impordi struktuur riigiti 2003. aasta I kvartalis, %

Õlu		Viinamarjavein		Vermut	
2002-1303 tuh l		2002-1410 tuh l		2002-138 tuh l	
2003-1934 tuh l		2003-1390 tuh l		2003-64 tuh l	
Soome	37	Prantsusmaa	14	Itaalia	65
Ukraina	31	Hispaania	14	Holland	23
Tšehhi	8	Itaalia	10	Prantsusmaa	7
Venemaa	7	Bulgaaria	9	Saksamaa	3
Saksamaa	5	Rumeenia	9	Teised	2
Leedu	4	Saksamaa	8		
Teised	8	Tšiili	7		
		Teised	29		

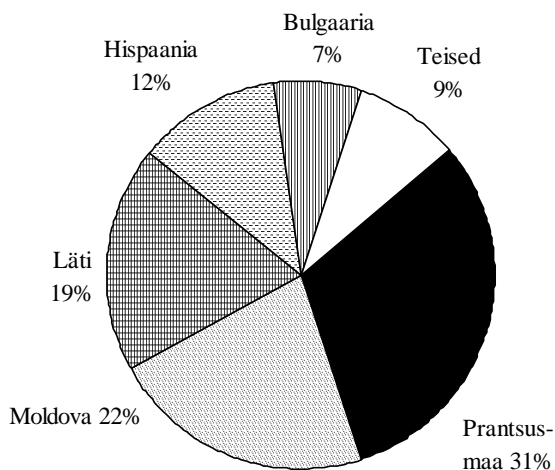
Etüülalkohol kangusega üle 80%		Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%		Muud kääritatud joogid	
2002-802 tuh l		2001-784 tuh l		2001-1393 tuh l	
2003-1416 tuh l		2003-899 tuh l		2003-1012 tuh l	
Soome	64	Suurbritannia	16	Soome	52
Prantsusmaa	11	Prantsusmaa	13	Bulgaaria	10
USA	10	Venemaa	11	Taani	9
Teised	15	Saksamaa	10	Hispaania	9
		Soome	6	Holland	6
		Moldova	8	Rootsi	3
		Läti	7	Teised	11
		Teised	29		

Kangete alkoholsete jookide impordiriigid 2003. aastal I kvartalis

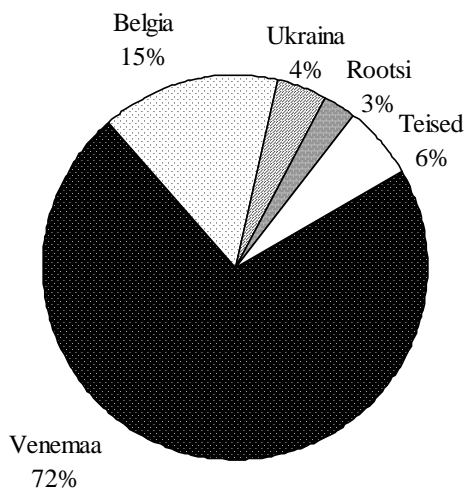
viski 107 tuh l

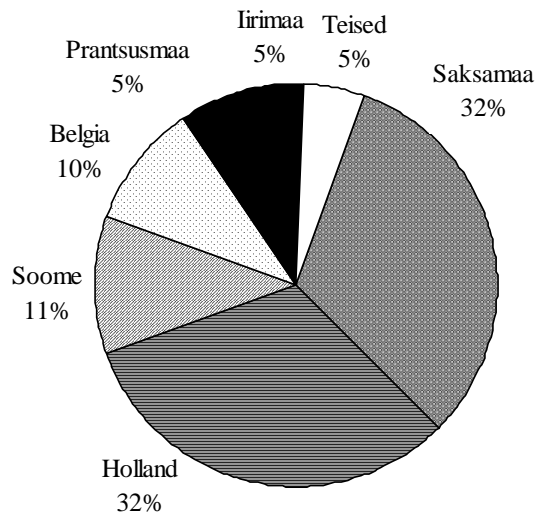
konjak-brändi 318 tuh l

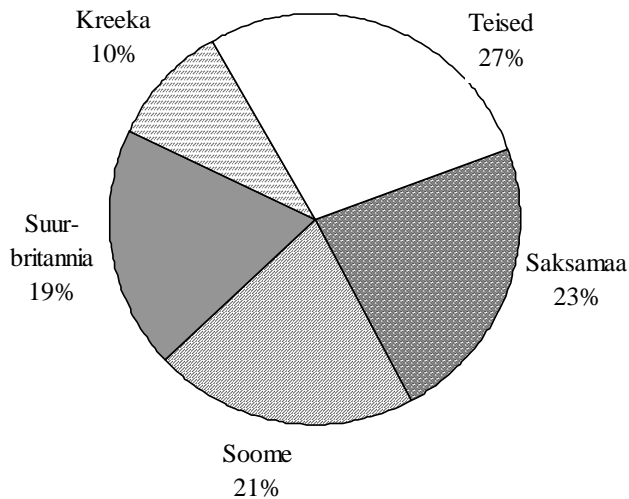
viin 128 tuh l

liköör 109 tuh l

muud piiritusjoogid 183 tuh l

ESA andmetel imporditi I kvartalis **viinamarjaveine** Eestisse 28 riigist. Suuremateks impordimaadeks olid Prantsusmaa (14%) ja Hispaania (14%). Itaalia osatähtsus vähenes 5%, võrreldes eelmise aasta sama perioodiga (2003.a I kv 10%; 2002.a I kv 15%). Impordiriikide rohkuse tõttu on teiste riikide osatähtsus alla 10%.

Valdav kogus (65%) Eestisse toodavast **vermutist** on imporditud Itaaliast, mis on 38% rohkem kui eelmisel aastal, Hollandist imporditi 23% vermutit (2002.a I kv.17%). 2003. aasta I kvartalis vermutit Azerbaidžaanist ei imporditud, kuid eelmise aasta samal perioodil ulatus selle osatähtsus 52%-ni antud toote sissetoodavast kogusest.

Kangeid (kuni 80%) alkoholseid jooke imporditi 899 tuh liitrit, millest 36% moodustas konjak ja brändi, 14% viin, viski 12% ning liköör 12%. Võrreldes 2002. a I kvartaliga, vähenes kangete (kuni 80%) alkoholsete jookide impordis viski osakaal 4%-punkti võrra ning sama palju suurenes viina osakaal.

Kangete (kuni 80%) alkoholsete jookide päritoluriike oli kokku 39, seejuures suuremaid koguseid toodi Suurbritanniast, kust toodi valdav osa importviskist (77%) ja džinnist (70%), ning Prantsusmaalt, kust osteti sisse ligi 1/3 konjaki-brändi kogusest (tabel 6). Konjakit-brändit imporditi ka Moldovast (22%), Lätist (19%) ja Hispaaniast (12%). Viina impordis oli esikohal Venemaa (72%), teisel Belgia (15%). Likööre toodi sisse peamiselt Hollandist (32%) ja Saksamaalt (32%).

HINNAD SISETURUL

Alkoholsete jookide **jaemüügi käive** kehtivates hindades oli ESA andmetel 2003. aasta I kvartalis 563 mln krooni, mis on eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 8% suurem. Eelmise aasta I kvartalis oli alkoholsete jookide jaemüügi käive 518 mln krooni.

Käibekasv on saavutatud tarbimise suurenemise arvel, kuna tarbijahinnaindeksis on alkoholsete joogid tänavu I kvartalis kallinenud vaid 0,1% võrreldes eelmise aasta I kvartaliga.

Eesti Konjunktuuriinstituut viib alates 2002. aasta maist läbi regulaarselt (kord kvartalis) kohalike alkoholitoodete hinnavaatlusi Eesti suuremate linnade kauplustes. **Viinade** hinnad on jagatud kolme hinnaklassi. Jooksva aasta maikuu vaatlus näitas, et madalama ja keskmise hinnaklassi viinade jaehinnad püsisid suhteliselt stabiilsed võrreldes eelmiste vaatlustega (tabel 7). Kõrgema klassi viinad kallinesid nii Tallinnas kui kogu Eestis. 2003. aasta maikuu vaatluse ajal oli kõrgema klassi viina keskmiseks hinnaks Eestis 155.25 krooni 0,7-liitrise pudeli kohta (veebruaries 149.06 krooni ja 2002.a mais 152.76 krooni). Tallinnas maksis sama viin keskmiselt 164.33 krooni, mis on 1,5% kallim kui eelmise aasta mais ja 6% kallim kui veebruaris.

Likööride hinda on samuti vaadeldud kolme tootegrupi kohta eraldi: marja-, kangete ja kreemlikööride osas. Eestis tervikuna olid likööride keskmised hinnad enam-vähem eelmiste vaatluste tasemel, kuid marja- ja kangete likööride hinnad Tallinnas olid võrreldes eelmise aasta sama perioodiga vastavalt 2% ja 4% kõrgemad.

Eestis toodetud **džinnide** 0,5-liitrise pudeli hind on olnud stabiilne kõikide läbiviidud vaatluste ajal.

Õlle hinda vaadati eraldi lahja ja kange õlle osas. Lahja õlle jaehinnad selle aasta mais olid kõrgemad kui 2002.a mais ja eelmise (veebruari) vaatluse ajal. Kange õlle hinnad langesid ja seda nii Eestis tervikuna kui ka Tallinnas.

Siidrid olid Eestis tervikuna odavamad kui aasta tagasi, kuid mõnevõrra kallimad kui veebruaris. Tallinnas on siidrite hind püsinud kolm vaatlust järjest ühel tasemel.

Maikuu vaatlus näitas, et kohalike **marjaveinide** hinnad olid kõrgemad kui mullu samal ajal, kuid võrreldes veebruariga marjaveinide hinnad Tallinnas mõnevõrra langesid (2%).

2003. aasta mais olid kõikide alkohoolsete jookide jahinnad Tallinnas kõrgemad kui mujal Eestis.

Tabel 7

Eesti alkoholitoodete keskmised jahinnad kauplustes mai 2002 – mai 2003

	Klaas- pudeli suurus	Eesti keskmine hind, kr				Muutus mai 2002/ mai 2003, %
		Mai 2002	Nov 2002	Veebr 2003	Mai 2003	
Eestis keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	0,5 l	54.31	51.61	53.24	53.91	-0,7
Keskmine hinnaklass	0,5 l	69.85	70.49	69.31	69.93	0,1
Kõrgem hinnaklass	0,7 l	152.76	148.41	149.06	155.25	1,6
Liköörid						
Marjaliköörid	0,5 l	53.98	53.44	53.74	54.06	0,1
Kanged liköörid	0,5 l	94.90	94.66	95.71	95.75	0,9
Kreemliköörid	0,5 l	76.90	76.53	75.59	76.32	-0,8
Džinnid	0,5 l	75.16	75.53	74.75	75.53	0,5
Õlled						
Lahja õlu <6%	0,5 l	9.67	9.26	9.38	9.97	3,1
Kange õlu >6%	0,5 l	10.14	9.35	9.88	9.92	-2,2
Siidrid	0,33 l	10.20	9.91	9.90	10.01	-1,8
Marjaveinid	0,5 l	28.07	28.72	29.16	29.01	3,3
Tallinnas keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	0,5 l	56.00	55.67	54.63	54.30	-3,0
Keskmine hinnaklass	0,5 l	71.55	72.29	72.55	71.90	0,5
Kõrgem hinnaklass	0,7 l	161.97	153.67	155.00	164.33	1,5
Liköörid						
Marjaliköörid	0,5 l	54.69	55.27	55.46	55.86	2,1
Kanged liköörid	0,5 l	93.82	97.67	97.00	97.67	4,1
Kreemliköörid	0,5 l	78.33	78.00	76.11	77.45	-1,1
Džinnid	0,5 l	76.50	77.33	77.33	77.33	1,1
Õlled						
Lahja õlu <6%	0,5 l	9.55	9.59	9.52	10.05	5,2
Kange õlu >6%	0,5 l	10.35	9.95	10.00	9.93	-4,1
Siidrid	0,33 l	10.27	10.07	10.07	10.07	-1,9
Marjaveinid	0,5 l	30.71	31.78	32.18	31.50	2,6

Eesti Konjunktuuriinstituudi rahvusvahelise hinnavaatluse andmetel on õlle hind Tallinnas kõrgem kui teistes hinnavaatluses osalevate EL kandidaatriikide pealinnades (tabel 8) ning madalam kui Põhjamaades, kuid enam-vähem samal tasemel kui Amsterdamis ja Berliinis. Viina hinnas on vahed kandidaatriikide ja EL liikmesriikide vahel suuremad, sest aktsiisimäärade vahe on suurem. Eesti viina hind on mõnevõrra kõrgem kui Lätis, Leedus ja Tšehhis, kuid madalam kui Poolas.

Tabel 8

Õlle ja viina hinnad Euroopa pealinnade supermarketites, kroonides 2002–2003
(kuu esimese nädala seisud)

Pealinn	Õlu hele, 4,3-4,7%, 0,5 l				Viin 38-40%, 0,7-0,75 l			
	Juuni 2002	Sept. 2002	Dets. 2002	Märts 2003	Juuni 2002	Sept. 2002	Dets. 2002	Märts 2003
Tallinn	9.50	9.83	9.30	9.43	76.65	81.40	91.67	82.70
Riia	7.51	5.82	5.66	6.17	80.25	81.81	89.81	73.79
Vilnius	8.11	8.11	8.11	8.11	71.28	70.83	71.34	71.34
Varssav	9.70	8.49	x	7.90	142.48	123.64	x	99.35
Praha	4.19	4.66	4.42	4.12	44.70	69.31	57.81	68.30
Helsingi	27.02	27.02	27.02	27.02	327.01	322.32	322.32	322.32
Amsterdam	9.98	9.23	x	11.11	199.70	186.32	x	x
Stockholm	x	19.01	15.38	14.40	x	333.12	281.90	280.65
Berliin	x	x	x	9.54	x	x	x	108.59

KOKKUVÕTE

Käesolevas ülevaates on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise ja siseturu müügi andmeid ning Eesti Konjunktuuriinstituudi kaupluste vaatluste tulemusi.

Andmete analüüs näitas, et 2002. aasta I kvartaliga võrreldes kasvas jooksva aasta I kvartalis nii alkohoolsete jookide tootmine, eksport, import kui tarbimine. Alkohoolsete jookide väliskaubanduse bilanss oli endiselt negatiivne, kuid saldo vähenes, sest eksport suurenes impordist enam.

Toodangu maht kasvas kõikides alkohoolsete jookide gruppides, välja arvatud õlu, konjak ja viski. **Eksport ja import** suurenesid nii rahalises väärtuses kui ka koguseliselt. Oluliselt kasvas etüülalkoholi kangusega üle 80% (piirituse) eksport. Impordis oli esikohal õlle sissevedu.

Eelneva aastaga võrreldes suurenes alkohoolsete jookide **tarbimine**, mida näitab ka jaekäibe kasv.

2003. aasta I kvartalis olid alkohoolsete jookide **keskmised hinnad** üle Eesti mõnevõrra madalamad kui Tallinnas.